

A rettegett ellenség: a toklász

A toklász egy vadon élő kalászos fűfélé, az egérárpa darabkája. A növény az egyik legerjedtebb gyom, amely júniustól érlel kalászt. Leggyakrabban árokpártok, kertek, rézsűk, és bozótosok növénytársulásaiban fordul elő. Különösen a kutyatulajdonosoknak szokott sok gondot okozni.

Kalásza egyben, vagy darabjaira hullva, a hosszú szőrben megakad, megtapad, majd az állat mozgása révén kúszik előre (passzív mozgás). Később hegyes végével beszűrődik, horgaival pedig állataink szőrében, bőrében kapaszkodik meg, de befurakodik a szemhéj alá, a lábujjak közé, a fülbe, esetleg a fogínybe is, ahol fájdalmas gyulladást, ill. gennyes elváltozást okoz. Előfordulását tekintve főleg hosszú szőrű állatoknál (szetter, spániel, foxterrier, stb.) gyakori, de rövidszőrűekben is előfordul.

Az általa okozott tünetek változatosak, annak függvényében, hogy hová is furakodott be. Ha a fülbe került, akkor állandó, egyik pillanatról a másikra kialakuló heves, múlni nem akaró fejrázás, egyoldali ferde fejtartás alakul ki. Általában abban a fülben van a toklász, amelyik oldalra a fejét dönti, ennek ellenére mindkét fület állatorvossal meg kell vizsgáltatni. Ő, ha az állat nyugodt, otoszkóppal – amely egy speciális készülék, nagyítót, és kis lámpát is tartalmaz – belenéz az állat fülébe, majd idegentest-kutató csipesz segítségével kivesszi a toklászt. Ha az állat nem tűri a beavatkozást, úgy sajnos bódításra, vagy altatásra is sor kerülhet.

A szembe (általában az alsó szemhéj alá) furakodott toklász esetén a kötőhártya kipirul, erezetesen belövelltté, gyulladtá, pirossá válik, a gyógyszeres kezelés pedig hatástalan. A szemhéj alól időnként kikandikál a toklász vége. Ha a szaruhártya is sérül, akkor annak felületén a fény megtörik. Minden esetben óvatosan húzzuk le az alsó szemhéjat, és alaposan vizsgáljuk meg a kötőhártyát, nincs-e rajta valamilyen elváltozás, illetve nem látjuk-e magát a toklászt.

A toklász leggyakrabban talán a lábujjak közé furakodik be. Ilyenkor a bemeneti hely - amely gyorsan beheged - megduzzad, kipirosodik, azt a kutya állandóan nyalogatja, a duzzanat ki is fakadhat. A toklász gyakran - átfúrva magát az ujjközi bőrön, és szöveteken - az ellenkező oldalon, a talppárnák felől bukkan elő. Előfordulhat az is - és ez a ritkább eset -, hogy a toklász betokolódik, és egy kötőszövetes burokkal elhatárolódik a többi szövetből. Az állatorvos a duzzanatot helyileg érzésteleníti, majd szikével felvágja. Mivel a toklász nem steril, körülötte gennyes góc képződik, ami jól körülhatárolja az elváltozást. A megnyitott sebből sokszor tetemes mennyiségű genny is kifolyhat. Ilyenkor válik láthatóvá minden baj okozója, a toklász, amit már idegentest-eltávolító csipesszel el lehet távolítani.

Ha a toklász mégisincs meg, érdemes páraakötést felhelyezni a lábra, és azt 3-4 nap múlva újra megvizsgálni. A sebhintőport mindenképpen mellőzni kell, különben a seb beragad, és nehéz kitisztítani.

Az orrüregbe jutott toklász állandó fejrázást, szűnni nem akaró tüszögést okoz, akár órákon át, az állat mellső végtagjaival az orrát dörzsöli, mivel szeretne megszabadulni a kellemetlenséget okozó toklásztól. Ennek eltávolítása már mindenképpen altatásban, endoszkóp segítségével történik, ami állatorvos számára is kemény feladat.

Megelőzésként lehetőleg még kalászbontás előtt vágjuk le, gyűjtsük össze a füvet, és a későbbiekben is rendszeresen - hetente, tíznaponta - nyírjuk a gyepet. Főleg spánieleknél, de a többieknél is fontos a folyamatos, séta utáni bőr- és szőrátvizsgálás. Kutyánkat vigyük gyakrabban kutyakozmetikushoz, ill. a szőret vágassuk jó rövidre (kb. 3 mm) a kritikus helyeken, tehát a fülkagylók belső felületén, és a lábujjak között. Ha nem vesszük kiállításra, akkor akár teljesen kopaszra is nyírathatjuk, a szőr havonta 1 cm-t nő, így a hidegebb idők

beálltaig még van idő a szőrnövekedéshez. Ne felejtsünk el időben bejelentkezni a kozmetikushoz, mert a nyári dömping miatt akár 2-3 hetet is várni kell az előjegyzésre.

Fontos! A toklász nem ad röntgenárnyékot, így annak megtalálása és kivétele, kiváltképp ha az már befűródött, néha még az állatorvosnak is komoly feladat, ezért ne várjunk, az idő nagyon fontos tényező. Minél hamarabb észrevesszük és minél hamarabb orvosoljuk a problémát, annál könnyebben átvészeljük azt.

Összeállította: Dr. Sütő András
Kisállatgyógyász klinikus szakállatorvos